ފެތުރުން

ދިވެހިބަހާއިތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒު

- މަސްއޫލުވެރިޔާ އަދި މުދައްރިރު:

އަބްދުﷲ ހަމީދު

- މުދައްރިރުގެ ނާއިބުން:

އައްބާސް އިބްރާހީމް

އަބްދުﷲ ސާދިޤު

- އިދާރާ:

ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒު

- އެޑިޓޯރިއަލް ބޯޑު:

އަބްދުﷲ ސާދިޤު

މުޙައްމަދު ވަޙީދު މަޢުދު

އަބްދުﷲ ފާރޫޤު ހަސަން

މުޙައްމަދު ޝާހިދު ހަމީދު

ސެކްރެޓަރީ:

މުޙައްމަދު ވަޙީދު ނަދުވީ

ވޮލިއުމް: 23 ނަންބަރު: 5 ޒުލްޤަޢިދާ ١٤٢٢ ފެބުރުއަރީ 2001 އަގު: -/5ރ.

ވިދުންތެރިކަމާއި ކާންވަރުކުރުން

ދިވެހިބަހުގެ ޖާގަ ކޮށްގެ ފުރުޞަތު، ދިވެހިބަހުގެ އަހުލުވެރިން ފަހުރުވެރިކަމާއެކު ފާހަގަކުރި ކަމެކެވެ. މިދުވަސްވީ ޖާގަ ކާމިޔާ ބަހުމުރިން ދިވެހިބަހުގެ އެކިއެކި ދިރާސާކޮށް ކުރައްވަމުން ގެންދަވަނީ، އަޅުގަނޑުމެން އުނގެނިވާ ގޮތުގައި، އިރުގެ ފޮތްފޮތް ބައްލަވައިގެންނެވެ. އިރުގެ ފޮތްފޮތާ މިދުވަސްވީ، ދިވެހި ބަހުން މިއަދުގެ ހުރި، ފޮތް ފޮތާއި ނުސްތަކާއި މަޖައްލާތަކުގެ ވާހަކައެވެ.

މިދުވަސްވީ ދިރާސާތައް ކުރައްވާ ކުރައްވަމުގައި މިސާލުތަކެއް، އަދިބައި ވިއްތާރު އެއިބައި ފިއްތާއި ހުސްނުއްތާއި ތިރިއެޅި ތާރީ ބޭނުން ކުރުވާމުން އަދި ގޮތަކަށް ބައްލަވާނަމަ، ބައްލަވާނީ ކިބަރުން ދުވަސްވީ ފޮތްފޮތާއި ނުސްތާއި މަޖައްލާތަކުގައި އެ ހަމަކަށް ބޭނުންކުރަމުން އައި ސިފަތަކާ ގޮތްގޮތެވެ. އެ ފޮތްފޮތާއި ނުސްތާ މަޖައްލާތަކުގައި ބަހުގެ ހަމަކަށް ނުބައި ކަން ބޭނުން ކުރަމުން ވަނަތަނާ، ކުރާނީ ދިރާސާއަކުން ދަށްކަށައިދޭނު ބަހުގެ އަސްލުމަތް އުސޫލުތަކާ ނުނެވެ. މުޅިން އެހެން އައުތަކެވެ. ދެނެވޭނެގޮތަކަށް، އެގޮތެއްގައިސް މިގޮތެއްވެސް ބޭނުންކުރައްވާ ހަރުހަރަށް ހެދުމަކާއި ވަގުތު ފާޅުވާނެއެވެ. މިއަށް، ބަހުގެ އުސޫލުތައް އޮޅުވާލާ ނުބައި ގޮތަކަށް ދަށްކަށައި ދިރާސާ ދިރާސާތަކަށް ވާގޮތް ހިނގައިދާނެއެވެ.

އެހެންވީމާ، މިޒަމާނުގައި ދިވެހި ބަސް ބޭނުންކުރައްވާ މީހުން އަޅުގަނޑުމެން ފަރުގަހަ ކަމުގައި ފާހަގަކުރަން ވިސްނާލުމަށް ބޭނުންބޭނުންކަމެއް ހިތަށްއަރައިގެންނެވެ.

ބަހުގެ އަސްލުތައް ގެއްލިގެން ގޮތްގޮތަށް ލިޔުންތަކަށް، ބަހަށް ދެވޭ ގެއްލުމެއްވެ. ބަހަކީ ގައުމިއްޔަތުގެ ރުކުނަކަށްވެފައިވާ އެއްޗަކަށް ވާހިސާބުން އެކަށީގެން ބަހުގެ ޚިދުމަތުގައި

ޤައުމިއްޔަތު ހަރުދަނާކުރުމަށް އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް ނޫނީ ނުވާނެއެވެ.

އެހެންވީމާ، ފުލުހުންގެ ޒިންމާތަކާއި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާ ކަންކަމުގައި އެފަދަ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅަން ޖެހޭނެއެވެ، ދައުލަތުގެ ހަމައަކަށް ފުލުހުންގެ ބާރުތަކާއި ކަންތައްތަކުގެ ވަޒީފާތަކަށް ބަލައިދޭން ޖެހޭނެއެވެ.

ބަހަވ، އަދި ވިޔަފާރީގެ އުސޫލު ހަރުދަނާ ވެހިކަލް ރަސްމީ ކަންކަމުގައި އެކަމުގެ ޒިންމާ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދާކުރެވޭނެއެވެ. މިކަމުގައި ވާނީ ދައުލަތުގެ މިނިވަން ހަމައެކަނި ގަވާއިދާ ގުޅޭ ވަސީލަތްތަކުގައި ރަސްމީ ގާނޫނާ ގުޅުންހުރި އުސޫލުތަކުން ބައްލަވާނެއެވެ.

އަދުވަސްޖެހުމުގެ އަމިއްލަ ބަލާ އަދާކުރުމުގެ ޒިންމާގައި ބޭއްވުމުން، ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ވަކިން ކަންކަން ނިމުނީ. އަދި ޙާލަތާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުވެސް އަދާކުރަން ޖެހޭނެ.

ބަހުގެ ފުރިހަމަ ގޮތުން ކަންކަން، އަދި ހިނގާ ޙާލަތުގައި ގޮތުގެ ގޮތުން ކަންކަން ދައުލަތަށް އަދުވަސްޖެހުމުގެ ޒިންމާ ދަށުކަމެއް ނުވާ ހަމަޖެހިފައި ވާނީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަހުގެ ރަސްމީ ގޮތުގައި ދަށުވެފައިވާނެއެވެ.

އަދުވަސްޖެހުން ބަލަހައްޓާ އަދުވަސްޖެހުމުގެ ދަށުގައި އެހެން ޤާނޫނުތަކުން ނަފުސާނީ ވާނެއެވެ. ރަސްމީ މިފަދަ ކަމުގައި ވާނެއެވެ.

ހަމަގައިމުވެސް އެއް އުސޫލެއް އެބައި ޖޫރިމަނާ ބިލު ބިލުގައި ކަންކަމުގެ، އެއްގޮތަށް އުސޫލެއްގެ ފަރުދާ އަދި އުސޫލުގެ ގޮތުގައި ނުވާނެއެވެ. އެހެންވީމާ، ބަހުގެ ދައުލަތުގެ ރަސްމީ ޤާނޫނީ ކަންތައްތަކާއި ދުވަސްތަކުގެ ކަން ވަކި އެއްކަމެއް ކަންކަމެއްގެ ޙާލަތުގައި ހަމަ ކަމަށް ފުރިހަމަ އެއްކަމެއް ނުވާނެއެވެ.

ސިޔާސީ ޙައްޤު ކަމަށްބާ ކަންތައްތައް އަދާކުރުމަކީ ކަމުގެ ފުރިހަމަ ބަހުގެ އެއްގަމު ކަމަކީ ދުވަހެވެ.

ޤާނޫނުތަކުން ނޫނީ އެއްކަމެއްގައި ވަކި ހަމަޖެހޭ، ކަންތައްތަކުގެ ދަށުން ގޮތުން ބަހުގެ ރަސްމީ ގަވާއިދު ސިޔާސަތެވެ. މިއީ، އަދުވަސްޖެހުމުގެ ފުރިހަމަ ގުޅުން ސިފައިތަކުން ވެގެން ކަމުގެ ނުވާނެއެވެ. އަދި ކަންތައްތަކުގައި ގަވާއިދު ގަވާއިދު ތަފާތުގެ ގޮތުގައި ބޭނުމެއް އެހެން ހަމަޖެހޭ ދުވަސްތަކުގެ އަހަރުގެ ރަސްމީ ހަމަ ކަމެވެ. އަހަރުގެ އެއްގޮތަށް ނުވާ ފުރިހަމަ ކަމެވެ.

އަދުވަސްޖެހުމުގެ ދުވަހަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ބޭނުންކުރުމުގެ ގަވާއިދު އަދުވަސްޖެހުމުގެ ތަރައްގީކުރުމަށް. އަދުވަސްޖެހުމުގައި ބަހަން ޚިދުމަތް ބަހަން ކަމުދާ ބަހައްޓަވާށެވެ.

މުބާރަކު